

**ПРИЛОЗИ I, 1, Македонска академија на науките и уметностите,
Одделение за општествените науки, Скопје, 1970.**

Се појави од печат првиот број на Прилози — гласило на Одделението за општествени науки при МАНУ. Нашата највисока научна установа МАНУ ќе издава повеќе научни публикации како од областа на езактните така и од областа на општествените науки. Некои од нив веќе се во тек на работа. За таа цел се ангажирани не само научни работници од нашата република туку и надвор од неа. Иако помина кусо време од нејзиното формирање, МАНУ израсна и се формира во наша највисока научна установа.

Првиот број на Прилози се појави под редакција на академиците Димитар Митрев (уредник), Михаил Петрушевски и Харалампие Поленакоски. Истиот веднаш започнува со статии без да се даде еден увод од страна на редакцијата во кој би се изнело значењето и намената на ова ново македонско списание од областа на општествените науки.

Списанието започнува со статијата на Блаже Конески „Димни Марко и Димна гора“ (стр. 5—10) во која авторот со повеќе примери земени од народната поезија докажува дека епитетите „димни“ и „димна“ доаѓа од „дивни“ и „дивна“ со познатата асимилација „вн“ во „мн“ како, на пример, равна рамна, одавна одамна и сл.

Д-р Харалампие Поленакоски се јавува со статијата **Македонски варијанти од народната приказна „Девојка без раце“** (стр. 10—15). Неговата статија претставува обогатување и дополнување со примери од македонското народно творештво на статијата на В. Д. Кузмина (СССР)

„Историски и компаративни проучувања на усмената и литературната традиција кај Источните и Јужните Словени“ читана на VI меѓународен конгрес на славистите во Прага во август 1968 година. Академикот д-р Поленакоски дава два примера земени од македонските приказни каде девојката ја губи раката или дел од раката. Тој дава и варијанти од народните приказни на Аромуните од Македонија.

Академикот **Васил Иљовски** ја објавува статијата **Варијанти со свадбени мотиви во фолклорниот комплекс обред, песна, игра и драма** (стр. 17—41) давајќи една интересна анализа како народните песни и игри, а особено обредните и свадбарските песни и игри претставувале нукулец на македонската драма.

Мошне интересна е и статијата на д-р **Стјепан Антољак „Петар Дељан или Дољан или Одељан“** (стр. 43—52). Авторот ги дава сите облици на името на овој познат раководител на востанието во Македонија онака како ги даваат византиските писатели и извори и заклучува дека треба да се прими името Дељан или Дољан, но никако Одељан.

Следната статија е на д-р **Христо Андонов-Полјански** под наслов **„Кон прашањето за револуционерната литература во македонското национално-ослободително движење при крајот на XIX век“** (стр. 53—64). Авторот коментираше три брошури издадени од македонски дејци во крајот на XIX век. Првата брошура е од И. Д. Македонски „Да живее Македонија. Долу Султанот. Македонија за Македонците“ издадена во Шумен 1898 година; втората е

„Клучот на македонската револуција“ од Петар Стојков издадена во Софија 1898 година и третата од Д. Вихров „Отворено писмо до македонските револуционери“ објавена во Стара Загора 1899 и повторно во Габрово во 1901 година. Овие три брошури го поставувале прашањето на политичкото уредување на Македонија во предилинденскиот период.

Д-р Александар Матковски ја објавува статијата „Еден значаен и познат бунт во Дебарската нахија од 1560 година“. Врз основа на повеќе турски документи авторот ни открива една досега непозната буна во овој крај која траела скоро цела една година.

Потоа следува статијата на академикот Михаил Д. Петрушевски под наслов „Првобитните палатали и палатализацијата во грчкиот јазик од микенската епоха (стр. 81—103). Ова претставува убав прилог кон проучувањето на микенскиот грчки јазик.

И на крајот е статијата на проф. Крум Тошев „Некои иновации и доразвивање на некои црти во градскиот струшки говор“ (стр. 105—113). Ова е прилог кон проучување на струшкиот говор од втората половина на XIX век, а врз основа на изданија од тој период. На стр. 111 каде авторот дава напоредни примери на македонскиот и аромунскиот јазик за предлогот „на“, односно во аромунскиот „пи“, но примерите што тој ги дава а се однесуваат до аромунскиот јазик не се погодни бидејќи истите се изговараат без предлогот „пи“ и тоа во сите случаи што тој ги наведува, а освен тоа има и многу грешки како во конструкциите на речениците така и во поодделните зборови.

Сите гореспоменати статии придружени се со кратки резимиња на руски, германски, англиски или француски јазик.

А. М.

ГОДИШЕН ЗБОРНИК, КНИГА 22, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ — СКОПЈЕ (1970)

Најновиот број на годишниот зборник на Филозофскиот факултет, посветен на проф. Х. Поленаковиќ, подпретседател на МАНУ, по повод неговата 60-годишнина, по импозантниот број на печатени студии, прилози, и материјали, па и по значењето на соопштените научни резултати, ја сврстуваат оваа публикација меѓу најбогатите волумени во угледната едиција на овој факултет. Особено се бројни и значајни статиите од областа на историјата, археологијата, историјата на уметноста, епиграфиката и нумизматиката,

врз кои овде ќе се осврнеме со оглед на интересот што се одгледува во ова списание кон постарата и новата историја на Македонија.

Х. Андонов-Полјански, во статијата **Обидот на Мехмед Али да подигне востание во Македонија (1839—1841 година)** (147—165) разгледува едно во македонската историографија малку присутно прашање: настојувањата на египетскиот династ Мехмед Али (1769—1840) да предизвика, преку свои емисари, движење во Македонија околу 1840 година, како би извршил индиректно,